

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
GMINY LUBANIE
na lata 2015 – 2023**

Gmina Lubanie

**Urząd Gminy
87-732 Lubanie
Tel/Fax: (0-54) 251 33 12
www.lubanie.com
e-mail: lubanie@lubanie.com**

Lubanie, grudzień 2015

Spis treści:

I. Obszar i czas realizacji planu rozwoju lokalnego.....	3
II. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem planu	3
1. Położenie, powierzchnia, ludność	3
2. Środowisko przyrodnicze	6
3. Turystyka	10
4. Zagospodarowanie przestrzenne	11
5. Gospodarka	23
6. Sfera społeczna	25
III. Zadania polegające na poprawie sytuacji na terenie gminy Lubanie	27
1. Zmiany w strukturze gospodarczej obszaru gminy	27
2. Zmiany w sposobie użytkowania terenu	28
3. Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury	28
4. Poprawa stanu środowiska naturalnego	29
5. Poprawa stanu środowiska kulturowego	29
6. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców	29
IV. Planowane projekty (zadania) inwestycyjne na lata 2015 – 2023	31
V. Plan finansowy na lata 2015 – 2023	35
VI. Uzasadnienie planowanych inwestycji	39
1. Drogi gminne	39
2. Budowa chodników	39
3. Budowa przedszkola samorządowego	40
4. Budowa sieci kanalizacyjnej	41
5. Budowa oczyszczalni przydomowych	42
6. Budowa mieszkań socjalnych	43

I. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Niniejszy dokument zwany dalej Planem Rozwoju Lokalnego przedstawia aktualną sytuację Gminy Lubanie oraz główne problemy, z jakimi spotykają się mieszkańcy. Omawia główne zadania stojące przed samorządem w związku z przedstawionymi problemami. Ustala ich ważność oraz rodzaje inwestycji i rozwiązań, jakie gmina zamierza realizować w najbliższym okresie.

Opracowanie ma posłużyć możliwie szerokiemu i kompleksowemu rozpoznaniu obecnego stanu rozwoju, wyodrębnieniu uwarunkowań sprzyjających rozwojowi, bądź też rozwój ograniczających, określeniu mocnych i słabych stron gminy Lubanie.

Niniejszy Plan Rozwoju Lokalnego obejmuje teren Gminy Lubanie i jest przewidziany na lata 2015 – 2023. Nawiązuje do dotychczasowego Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Lubanie na lata 2007 – 2015, uchwalonego 27 kwietnia 2007 roku uchwałą nr V/31/07 Rady Gminy Lubanie.

Dokument ma charakter otwarty, a kolejność realizacji poszczególnych zadań będzie dostosowana do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych i możliwości finansowych gminy

II. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU

1. Położenie, powierzchnia, ludność.

Gmina Lubanie położona jest na lewym brzegu Wisły na północ od miasta Włocławka. Powierzchnia gminy wynosi 6930 ha (69 km²), w tym:

- użytki rolne – 4843 ha – 69,9 % powierzchni ogólnej
- lasy – 1482 ha – 21,4 %

- wody – 190 ha – 2,7 %
- pozostałe grunty – 415 ha – 5,99 %

Gminę zamieszkuje 4606 osób (stan na 17.08.2015 r.) przy gęstości zaludnienia 67 osób/km² powierzchni ogólnej. Pod względem administracyjnym Lubanie podzielone jest na 19 sołectw i 24 miejscowości.

LUBANIE - powierzchnia ogólna wynosi 608 ha, wieś gminna o wykształconym centrum mieszkaniowo-usługowym, z urzędem gminy, obiektami oświaty, kultury, sportu, usługami pocztowo-telekomunikacyjnymi, kościołem itp. Funkcjonują tu m.in. Zespół Szkół z gimnazjum, przedszkole oraz Lubańskie Towarzystwo Piłkarskie dysponujące boiskiem sportowym z dobrze utrzymaną płytą i zadaszonymi trybunami.

BARCIKOWO - powierzchnia ogólna 318 ha, zabudowa częściowo rozproszona, położona w północnej części gminy.

BODZIA - powierzchnia ogólna 131 ha, zabudowa zwarta położona głównie po jednej stronie drogi gminnej. Gospodarstwa zróżnicowane pod względem wielkości i okresu wybudowania. We wsi cmentarz poniemiecki z okresu II wojny światowej oraz odkrycie archeologiczne grobów z X wieku.

GĄBINEK - powierzchnia ogólna 300 ha, dominuje zwarta sieć osadnicza oparta na zabudowie jednorodzinnej. Wieś charakteryzuje się dobrze rozwiniętą infrastrukturą drogową i telekomunikacyjną. Zlokalizowana jest tu tłocznia gazu, zakład budowlany oraz placówki handlowe i usługowe. Ponadto funkcjonuje tu świetlica wiejska.

JANOWICE - (wsie Janowice, Zapomnianowo i Przywieczerzynek). Powierzchnia ogólna 443 ha. W Janowicach jest usytuowany przystanek PKS oraz m.in. Dom Strażaka - świetlica OSP.

KAŁĘCZYNEK - powierzchnia ogólna 163,2 ha. W Kałęczyнку funkcjonuje nowa świetlica wiejska

KAŻMIERZEWO - powierzchnia ogólna 287 ha, zabudowa średniej wielkości rozproszona. 2 przystanki PKS przy drodze krajowej nr 91.

KUCERZ - (wsie Kucierz i Mikorzyn). Powierzchnia ogólna 235 ha. W Mikorzynie zlokalizowana jest gminna oczyszczalnia ścieków.

MIKANOWO A - powierzchnia ogólna blisko 700 ha, zabudowa skupiona głównie przy drodze powiatowej, 2 przystanki PKS, liczne miejsca parkingowe oraz stacja benzynowa przy drodze krajowej nr 91. We wsi zlokalizowane są punkty gastronomiczne oraz restauracja z pokojami noclegowymi.

MIKANOWO B - (wsie Mikanowo B i Dąbrówka). Powierzchnia ogólna około 1045 ha z zabudową w większości mieszkaniową. Wieś Dąbrówka jest małą enklawą śródleśną.

SARNÓWKA - powierzchnia ogólna 305 ha, zabudowa skupiona na rozwidleniu dróg gminnych i drogi powiatowej. Przystanek PKS.

PRZYWIECZERZYN - powierzchnia ogólna blisko 220 ha z zabudową położoną przy drodze gminnej. W Przywieczerzynie funkcjonuje sześcioddziałowa szkoła podstawowa z boiskiem do piłki nożnej i placem zabaw.

SIUTKÓWEK - powierzchnia ogólna 317 ha, zabudowa rozproszona. Sołectwo przecięte drogą krajową nr 91, dwa przystanki PKS, stacja benzynowa, zajazd z miejscami noclegowymi.

TADZIN - powierzchnia ogólna wynosi 260 ha, zabudowa luźno położona po jednej stronie drogi. Przystanek PKS.

USTRONIE - (wsie Ustronie i Kolonia Ustrońska). Powierzchnia ogólna 444 ha, zabudowa w większości rozproszona przy drodze gminnej. Przystanek PKS. W Ustroniu funkcjonuje Ochotnicza Straż Pożarna, jest też sześcioddziałowa szkoła podstawowa z salą gimnastyczną, placem zabaw, trawiastym boiskiem do piłki nożnej i utwardzonym do piłki koszykowej.

WŁOSZYCA - (wsie Włoszyca Lubańska i Kocia Górka). Powierzchnia ogólna wynosi 144 ha, zabudowa rozproszona wzdłuż drogi gminnej. Przystanek PKS. We wsi Kocia Górka funkcjonuje świetlica wiejska.

PROBOSTWO GÓRNE - powierzchnia ogólna wynosi 316 ha, zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa wzdłuż dróg gminnych, 4 przystanki PKS przy drodze krajowej i wojewódzkiej.

PROBOSTWO DOLNE - powierzchnia ogólna 232 ha, zabudowa jednorodzinna jako osiedle przy trakcji kolejowej.

ZOSIN - powierzchnia ogólna 214 ha.

Gminy sąsiadujące to: Waganiec, Bądkowo, Brześć Kuj., miasto Włocławek. Od wschodu gmina graniczy z rzeką Wisłą.

2. Środowisko przyrodnicze.

Sąsiedztwo Wisły tworzy sytuację położenia gminy w Krajowej Sieci Ekologicznej EKONET – POLSKA. Ponadto pas nadwiślański gminy położony jest w Obszarze Chronionego Krajobrazu „Nizina Ciechocińska” oraz Natura 2000. Udział obszarów chronionych w powierzchni gminy wynosi ok. 11 % (powiat włocławski ok. 16,7 %, województwo – 31 %).

Obszar Chronionego Krajobrazu Natura 2000 „Dolina Dolnej Wisły” Natura 2000 PLB 040003 Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków – OSO (344,1 ha)

Obszar specjalnej ochrony - Dolina Dolnej Wisły rozciąga się na odcinku od Włocławka do Przegaliny. Odcinek doliny Wisły w jej dolnym biegu, od Włocławka do Przegaliny, zachowujący naturalny charakter i dynamikę rzeki swobodnie płynącej. Rzeka płynie w dużym stopniu naturalnym korytem, z namuliskami, łachami piaszczystymi i wysepkami, w dolinie zachowane są starorzecza i niewielkie torfowiska niskie; brzegi pokryte są mozaiką zarośli wierzbowych i lasów łągowych, a także pól uprawnych i pastwisk. Miejscami dolinę Wisły ograniczają wysokie skarpy, na których utrzymują się murawy kserotermiczne i grądy zboczowe. Wody

śródlądowe zajmują 31% obszaru, siedliska łąkowe i zarośla zajmują 21% a siedliska leśne 8%, teren wykorzystywany rolniczo – 38% powierzchni. Obszar jest ostoją ptaków o randze europejskiej. Mimo, że awifauna obszaru nie jest całkowicie poznana wiadomo, że gniazduje tu ok. 180 gatunków ptaków ponadto teren stanowi bardzo ważną ostoję dla ptaków migrujących i zimujących.

Włocławska Dolina Wisły – obszar Natura 2000 PLH 040039

Obszar zlokalizowany w południowo-wschodniej części Kotliny Toruńskiej, a częściowo w Pradolinie Toruńsko – Eberswaldzkiej. Jest to ok. 30 km odcinek doliny Wisły (od 647,75 do 704 km biegu rzeki) między tamą we Włocławku a miejscowością Nieszawa. Teren obejmuje koryto rzeki oraz terasę zalewową wraz z otaczającym obszarem, z lokalnie występującymi stromymi stokami doliny. Dla Włocławskiej Doliny Wisły, charakterystyczne są formacje geomorfologiczne typowe dla dużych, i nie uregulowanych rzek nizinnych, takie jak: piaszczyste wyspy w korycie rzeki, starorzecza o znacznej powierzchni, strome skarpy, krawędzie erozyjne i podcięcia. Uwagę zwracają także występujące progi tektoniczne oraz odcinków przełomowe. Okresowo zalewane tereny przybrzeżne porośnięte mozaiką ziołoroślin i muraw z grupami drzew i krzewów. O dużych wartościach przyrodniczych obszaru decyduje występowanie 11 rodzajów siedlisk, 58 gatunków zwierząt i 3 gatunki roślin cennych dla ochrony przyrody europejskiej. Największą powierzchnie spośród cennych siedlisk zajmują lasy łąkowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe i zmiennowilgotne łąki. Obszar jest ważnym miejscem z punktu widzenia ochrony ptaków. Stwierdzono tu 47 gatunków ptaków cennych dla ochrony przyrody w Europie. Obszar zajmuje część ekologicznego korytarza Wisły, który jest ważnym szlakiem migracji wielu gatunków i zwierząt.

Obszar Chronionego Krajobrazu Nizina Ciechocińska

Obszar Chronionego krajobrazu Niziny Ciechocińskiej, został utworzony 15.06.1983 r. Całkowita powierzchnia wynosi 36814,0 ha. Obszar ten w gminie Lubanie zlokalizowany jest w północno – wschodniej części gminy. Obszar Chronionego krajobrazu Niziny Ciechocińskiej położony jest w obrębie Kotliny Toruńskiej, stanowiący fragment pradoliny Wisły. Rzeźba powierzchni charakteryzuje się niewielkimi spadkami i w większości jest płaska. Osią hydrograficzną tego terenu jest Rzeka Wisła. Trwałym i bardzo ważnym składnikiem szaty roślinnej Niziny są lasy. Są to przede wszystkim bory sosnowe mające ogromne znaczenie dla mikroklimatu Ciechocinka. Ochronie podlegają zarówno przyrodnicze jak kulturowe elementy krajobrazu, gospodarowanie prowadzone jest w sposób zapewniający stan równowagi ekologicznej.

Środowisko przyrodnicze gminy jest dość zróżnicowane, co wynika z faktu, że przez ten obszar przebiegają granice jednostek: fizyczno-geograficznych, geologicznych, geomorfologicznych, hydrograficznych, przyrodniczo – leśnych. W krajobrazie Lubania wyraźnie zarysowuje się krawędź wysoczyznowa, dzieląca gminę na dwie odmienne części: Dolinę Wisły zwaną w tym fragmencie Kotliną Toruńską oraz Wysoczyznę Kujawską. Zachodnia część gminy położona jest w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 144 „Dolina Kopalna Wielkopolska” wymagającego wysokiej ochrony (ONO). Wszystkie lasy państwowe na terenie gminy uznane zostały za ochronne oraz znajdują się w granicy Leśnego Kompleksu Promocyjnego Lasy Gostynińsko – Włocławskie.

Gmina Lubanie w swojej południowej części położona jest na szlakach migracji dzikich zwierząt o znaczeniu międzynarodowym i regionalnym. Szlaki prowadzą wzdłuż Wisły oraz między lasami włocławskimi a bobrownickimi.

Na stan środowiska gminy Lubanie znaczący wpływ ma sąsiedztwo miasta Włocławek z jego największymi zakładami produkcyjnymi, jakimi są Zakłady ANWIL i inne wokół niego zlokalizowane oraz przebieg dróg o znaczeniu tranzytowym - drogi krajowej nr 91 (obciążenie średnim dobowym ruchem samochodowym – powyżej 6000 pojazdów) oraz autostrady A-1. Na stan wód Wisły (zanieczyszczenie ponadnormatywne – non) oraz stan sanitarny lasów (uszkodzenia średnie drzew zaliczane do klasy II, gdzie ubytek aparatu asymilacyjnego wynosi 26 – 60 %) mają wpływ zanieczyszczenia pochodzące głównie również spoza gminy. Gmina charakteryzuje się wysokimi niedoborami wody w glebie w okresie wegetacyjnym roślin – powyżej 100 mm.

Gmina posiada korzystne uwarunkowania wewnętrzne środowiska naturalnego:

- występujące w przewadze gleby wysokich klas bonitacyjnych (I – IV b), umożliwiające dalszy rozwój rolnictwa,
- surowce naturalne występujące w postaci złóż kruszywa naturalnego,
- walory krajobrazowe wschodniej części gminy, obejmujące fragment doliny rzeki Wisły,
- korzystne warunki orograficzne; spadki terenu na zdecydowanej części obszaru gminy nie przekraczają 2 %,
- relatywnie bogaty system ekologiczny gminy, na który składają się tereny podmokłe, lasy i zadrzewienia śródpolne oraz dolina Wisły.

Do niekorzystnych uwarunkowań wewnętrznych środowiska naturalnego gminy zalicza się:

- niedobory opadów atmosferycznych, zwłaszcza w okresie wegetacyjnym, sięgające około 100 mm; efektem niskich opadów jest nadmierne przesuszanie profilu glebowego skutkujące obniżeniem plonów nawet o 40 – 60 %,

- brak kompleksowego rozwiązania gospodarki wodno – ściekowej na obszarze gminy, co sprzyja powstawaniu zanieczyszczeń obszarowych; istniejąca oczyszczalnia ścieków obsługuje jedynie część zabudowań gminy, wyposażonych w szczelne szamba,
- erozja wodna występująca na terenach gdzie spadki przekraczają 3 %; zjawisko to prowadzi do wypłukiwania najbardziej wartościowych cząstek glebowych a w konsekwencji do degradacji gleby; najbardziej narażone na erozję są obszary strefy krawędziowej Wysoczyzny Kujawskiej,
- zły stan czystości wód powierzchniowych; dotyczy to zwłaszcza rzeki Wisły, której wody klasyfikowane są na pograniczu klasy III,
- autostrada A1 wraz z towarzyszącą infrastrukturą; droga kołowa tej klasy, kanalizująca duży ruch pojazdów mechanicznych powoduje wyłączenia znacznego areału gruntów z użytkowania jako tereny rolne,
- istniejąca sieć tranzytowej infrastruktury technicznej wraz z towarzyszącymi jej strefami ochronnymi.

3. Turystyka

Gmina Lubanie nie posiada infrastruktury turystycznej. Obserwuje się rosnące z roku na rok zainteresowanie mieszkańców Włocławka wypoczynkiem w najbliższym jego sąsiedztwie, w tym również na terenie gminy Lubanie. Dlatego też zakłada się rozwój usług turystycznych bazujących na bogactwie zasobów naturalnych gminy (wody otwarte, powierzchnie leśne, itp.).

Na terenie gminy istnieją warunki do rozwoju turystyki, szczególnie na terenach położonych w pasie Wisły. Występują tu doskonałe warunki do uprawiania sportów wodnych i wędkowania. Rośnie również zainteresowanie

jazdą konną, która mogłaby się rozwijać w oparciu o gospodarstwa agroturystyczne.

4. Zagospodarowanie przestrzenne

– Uwarunkowania

Rzeźba terenu gminy jest dość zróżnicowana. Tworzą ją formy pochodzenia lodowcowego.

Zasoby kopalin. Do rozpoznania i udokumentowania wyznaczono 2 obszary prognostyczne dotyczące kruszywa naturalnego, które zabezpieczą lokalne potrzeby gminy i jej mieszkańców w zakresie budownictwa i drogownictwa. Należą do nich: obszar Mikorzyn – Kocia Górka, obszar Gąbinek. Torfy występujące w obrębie terasów erozyjno – akumulacyjnych w dolinie Wisły i w rynn timer subglacjalnej Strugi Kujawskiej nie są przewidywane do eksploatacji.

Wody powierzchniowe i podziemne. Sieć rzeczna gminy oparta jest o główną oś hydrograficzną kraju, tj. rzekę Wisłę, która stanowi wschodnią, naturalną granicę administracyjną. Z terenów wysoczyzny wody powierzchniowe odprowadzane są przez lewobrzeżny jej odpływ – Strugę Kujawską.

Łączna powierzchnia gruntów pod wodami (wody stojące, płynące, rowy) wynosi 190 ha, co daje wskaźnik 2,7 % całej powierzchni gminy (powiat włocławski – 3,4; województwo – 3,2). Do celów użytkowych wykorzystywane jest czwartorzędowe piętro wodonośne.

Warunki klimatyczne. Wiatry mają przeważnie kierunek zachodni i południowo – zachodni, przy wzrastającym udziale wiatrów wschodnich w okresie zimowym. Gmina położona jest w rejonie wyróżniającym się w województwie i kraju jedną z najniższych wartości dla opadów atmosferycznych w ciągu roku. Opad roczny na rozpatrywanym obszarze wg

ostatnich danych wynosił około 500 mm, przy parowaniu z powierzchni terenu ok. 550 mm/rok.

Gleby na obszarze gminy charakteryzują się zróżnicowaną wartością użytkową. Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wg IUNG Puławy wynosi 74,1 pkt. i jest wyższy od takiej wartości dla powiatu wrocławskiego i województwa – ok. 68,0 pkt. Udział gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych – klasy I-IIIb wynosi 47,0 % (powiat – 31,2 %; województwo wieś – 37,3 %), klas IVa i IVb – 37,2 %.

Szata roślinna. Lasy rozmieszczone są głównie w południowej części gminy i zajmują powierzchnię 1482,50 ha, co stanowi 21,4 % ogólnej powierzchni. Przeważają lasy państwowe – 90,0 % ogólnej powierzchni leśnej, których zarządcą jest Nadleśnictwo Wrocławek. Roślinność łąk i pastwisk zajmuje powierzchnię 149,1 ha – 2,1 % (powiat – 6,6 %, województwo – 7,7 %) i skupiona jest przede wszystkim w dolinie Wisły. Grunty pod sadami zajmują powierzchnię 99,1 ha – 1,4 %.

Fauna. Najbardziej rozpoznana została zwierzyna łowna, a do najbardziej rozpoznanych należą sarny, piżmaki, zające, bażanty, kuropatwy. Ekosystemy wodne, szczególnie rzeka Wisła są miejscem życia licznych ptaków (m.in. Sieweczka rzeczna, mewa czarnogłowa, kaczki, rybitwy, perkozy, inne) i ryby (certa, troć, brzana, leszcz, płoć, szczupak, ukleja, okoń, sandacz, karp i inne).

Zagrożenia środowiska. Brak pełnej kanalizacji gminy może wiązać się z obciążeniem środowiska ściekami w przypadku wprowadzenia nieczyszczonych wód do gruntu (nieszczelne szamba). Uciążliwe dla mikroklimatu i stanu higieny atmosfery zwłaszcza w porze jesienno – zimowej są kotłownie i paleniska domowe zużywające węgiel. Z terenu gminy Lubanie najwięcej emituje się do powietrza tlenku węgla. Ponadto

powierzchniowa warstwa ziemi najczęściej narażona jest na działanie wody (erozja wodna) lub wiatru (erozja wietrzna). Grunty wodne zagrożone procesami erozji to głównie tereny zboczowe Wysoczyzny Kujawskiej.

Ludność. Pod względem liczby ludności Lubanie należy do mniejszych gmin w województwie i powiecie włocławskim. Gminę zamieszkuje 4606 mieszkańców, przy średniej gęstości zaludnienia 67 osób/km². Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 64,1 % (2953 osób) ogółu ludności gminy przy 16,9 % (779 osób) ludności w wieku poprodukcyjnym i 19,0 % (874 osób) w wieku przedprodukcyjnym.

Rynek Pracy. Podstawowym źródłem utrzymania dla większości ludności gminy jest rolnictwo. Bezrobocie w gminie jest mniejsze niż w całym regionie kujawsko – pomorskim i wynosi 368 osób ogółem wg stanu na dzień 31.12.2014 r. tj. 12,5 % ludności w wieku produkcyjnym. Z ogólnej liczby bezrobotnych 59,0 % stanowią kobiety, a bezrobotni z prawem do zasiłku tylko 13,8 %. Stopa bezrobocia w całym powiecie ziemskim włocławskim wyniosła 13,1 %. Podstawowym problemem rynku pracy jest niekorzystna sytuacja gospodarcza regionu, brak kapitału, niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowej społeczności lokalnej.

Gospodarka gminy to głównie rolnictwo gospodarujące na powierzchni 4840,9 ha użytków rolnych, co stanowi 68,9 % powierzchni gminy. W strukturze władania dominuje własność prywatna – 96,9 % w powierzchni użytków rolnych. Średnia wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego wynosi około 8,0 ha użytków rolnych (średnia wojewódzka 15,5 ha). W gminie Lubanie nie ma zakładów przetwórstwa rolno – spożywczego, ani większych jednostek wyspecjalizowanych w skupie surowców rolniczych, co nie sprzyja intensyfikacji produkcji rolnej. Korzystne jest sąsiedztwo 120 – tysięcznego miasta Włocławek, gdyż daje możliwość sprzedaży produktów rolnych na bezpośrednie zaopatrzenie ludności miejskiej. Przedsiębiorczość

gospodarcza jest na przeciętnym poziomie, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zarejestrowanych jest 67,4 podmiotów gospodarczych – podobnie jak w powiecie (67,7).

Zaopatrzenie w wodę odbywa się ze studni głębinowych bazujących na czwartorzędowym poziomie wodonośnym. Potrzeby grupowego zaopatrzenia w wodę zaspokaja ujęcie w Lubaniu pracujące w oparciu o 4 studnie o wydajności 146 m³/h. Moc przerobowa Stacji Uzdatniania Wody wynosi 1600 m³/dobę. Wg stanu za 2006 r. długość sieci wodociągowej wynosi 107,3 km. Zwodociągowanych jest blisko 100 % gospodarstw.

Gospodarka ściekowa opiera się na bazie oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej. Gminna oczyszczalnia ścieków z punktem zlewnym o przepustowości 245 m³/d zlokalizowano w miejscowości Kucierz. Wykorzystana jest obecnie w 100 %. Kanalizację sanitarną (ok. 29,1 km) wykonano w miejscowościach Lubanie, Probstwo Górne, Probstwo Dolne, Mikanowo. Z systemu korzysta blisko 1700 osób. Istnieje nadal duża dysproporcja między zaopatrzeniem w wodę a usuwaniem i oczyszczaniem ścieków. Gęstość sieci wodociągowej wynosi 155,5 km/100 km² przy wskaźniku 42,2 gęstości cieci kanalizacyjnej.

Zaopatrzenie w ciepło oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła i kotłowniach zakładowych (zakłady produkcyjne, urzędy, szkoły i budynki mieszkalne), gdzie głównym nośnikiem energii jest węgiel. Są to podstawowe źródła wewnętrznych zanieczyszczeń powietrza. W 2006 r. opracowany został Plan Zaopatrzenia w Energię i Ciepło. W 2015 r. został opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, którego założenia będą wdrażane od roku 2016.

Telekomunikacja. Gmina Lubanie włączona jest obecnie do automatycznego systemu telefonicznego. Jest w pełni stelefonizowana.

Zaopatrzenie w gaz. Obecnie dla potrzeb gospodarstw domowych wykorzystywany jest gaz bezprzewodowy. Zgodnie z „Studium Programowym Rozwoju Gazyfikacji (byłego) Województwa Włocławskiego” i „Koncepcji gazyfikacji gminy Lubanie” istnieje możliwość zgazyfikowania gminy gazem przewodowym od gazociągu wysokoprężnego systemu krajowego w/c Dn 400/6,3 MPa Włocławek – Gdańsk.

Zaopatrzenie w energię elektryczną. Obszar gminy Lubanie zaopatrywany jest w energię elektryczną z GPZ Włocławek poprzez napowietrzne linie średniego napięcia 15 kV. Zarządcą sieci jest Zakład Energetyczny Toruń SA Rejon Energetyczny Radziejów. Linie średniego i niskiego napięcia oraz stacje transformatorowe wymagają modernizacji i rozbudowy.

Gospodarka odpadami stałymi. Dotychczas funkcjonujące na terenie gminy składowisko odpadów komunalnych w Kucerzu, decyzją Wojewody Kujawsko – Pomorskiego zostało zamknięte, a w roku 2015 zrekultywowane. Od 2013 roku na terenie gminy funkcjonuje system selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, gmina organizuje zbiórkę odpadów od wszystkich mieszkańców z terenu gminy, zlecając zadanie odbioru, transportu i unieszkodliwiania podmiotom zewnętrznym, które składują odpady w regionalnych instalacjach, poddając je częściowemu recyklingowi. Dla sprawnego funkcjonowania systemu, gmina wyposażyła mieszkańców w pojemniki do gromadzenia odpadów.

Regulacja stosunków wodnych. Wg stanu na rok 2013 użytki rolne zmeliorowane zajmują obszar o powierzchni 2100 ha, co stanowi ponad 64 % potrzeb, przy wskaźniku dla powiatu 65,2 %.

– Infrastruktura techniczna

Stan systemu komunikacji

Gmina położona jest w ciągu korytarza transportowego o zasięgu transeuropejskim północ – południe – obecnie z drogą krajową Nr 91 Gdańsk – Cieszyn, z linią kolejową pierwszorzędną 2-torową zelektryfikowaną Piła – Toruń – Kutno o znaczeniu państwowym i o docelowej prędkości 120 km/h z przystankiem w miejscowości Lubanie oraz autostradą A-1.

System komunikacyjny składa się z sieci dróg kołowych oraz kolei normalnotorowej. Teren gminy Lubanie łączy się z zewnętrznym układem komunikacji drogowej regionu za pomocą sieci dróg wojewódzkich i powiatowych.

- droga wojewódzka: Nr 301 – Osiećciny – droga krajowa Nr 91
- drogi powiatowe:
  - Nr 2609 Nieszawa – Gąbinek – Włocławek
  - Nr 2625 Stary Żabieniec – Kazimierzewo
  - Nr 2626 Kazimierzewo – Jaranowo
  - Nr 2901 Lubanie – droga krajowa nr 1
  - Nr 2902 Siutkowo – Mikanowo
  - Nr 2903 Lubanie – Kucierz

Długość dróg gminnych ogółem wynosi 85,6 km, z czego blisko 50 km ma nawierzchnię twardą (asfalt, tłuczeń), co stanowi 58 % ogólnej długości dróg. Pozostałe drogi gruntowe na długości 24 km posiadają nawierzchnie wzmocnioną żużlem. Na 100 km² powierzchni gminy przypada średnio 123,3 km dróg w tym o nawierzchni twardej 71,5 km. W chwili obecnej w gminie Lubanie prowadzone są inwestycje dot. przebudowy kolejnych odcinków dróg oraz prace odtworzeniowe.

Tabela 1. Wykaz dróg gminnych

Lp.	Nr drogi nowy	Przebieg drogi	Długość drogi w km
1	190101C	Zosin –gr. gminy Zbrachlin St.	1.620
2	190102C	Zosin – Siutkówek – droga krajowa nr 1	2.511
3	190103C	Przywieczerzyn granica gminy Łówkowie	1.235
4	190104C	Przywieczerzyn-Antonin – granica gminy Łówkowie	1.264
5	190105C	Siutkówek – Zbrachlin Stary	0.763
6	190106C	droga krajowa nr 1 – Przywieczerzyn	1.401
7	190107C	Kol. Janowska – Zosin – Łówkowie	3.022
8	190108C	Zosin – Tadzín	1.430
9	190109C	Tadzín – gr. gminy Łówkowie	0.720
10	190110C	Tadzín – gr. gminy Tomaszewo	0.742
11	190111C	Kol. Janowska – Zapomnianowo – droga krajowa nr 1	1.942
12	190112C	Zosin – Zapomnianowo	1.061
13	190113C	Kolonia Janowska – Przywieczerzyn	0.772
14	190114C	Zapomnianowo – Kol. Janowska – droga krajowa nr 1	1.376
15	190115C	Przywieczerzyn – Zapomnianowo	0.315
16	190116C	Kol. Janowska – Przywieczerzynek	0.564
17	190117C	Stawiec – gr. gminy Kalinowiec	2.601
18	190118C	Kałęczynek – Sarnówka	1.996
19	190119C	Sarnówka – gr. Gminy Toporzyszczewo	1.198

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lubanie na lata 2015 – 2023

20	190120C	Kazimierzewo – Sarnówka	2.025
21	190121C	Popielarze – Kol. Ustrońska Mała	1.131
22	190122C	Kazimierzewo – Ustronie	1.204
23	190123C	Ustronie – Kol. Ustrońska Mała	1.151
24	190124C	Kazimierzewo – Ustronie	1.181
25	190125C	Bodzia – Sarnówka	0.724
26	190126C	Ustronie – Bodzia	1.125
27	190127C	Sarnówka – Bodzia	1.826
28	190128C	Ustronie – gr. gminy Witoldowo	1.586
29	190129C	Bodzia – Studniska	1.051
30	190130C	Ustronie – Bodzia	0.836
31	190131C	Ustronie – Mikanowo – droga krajowa nr 1	1.792
32	190132C	Siutkówek – Barcikowo	0.811
33	190133C	Probostwo Górne – Lubanie	1.179
34	190134C	Siutkówek – Włoszyca	1.977
35	190135C	Barcikowo – gr. gminy Siutkowo	0.713
36	190136C	Probostwo Górne – gr. gminy Włoszyca I	3.130
37	190137C	Włoszyca II – Żwirownia	0.683
38	190138C	Włoszyca II – Kocia Górka	0.989
39	190139C	Kocia Górka – Włoszyca I	0.575
40	190140C	Lubanie – k. piekarni	0.225

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lubanie na lata 2015 – 2023

41	190141C	Probostwo Dolne – Mikorzyn	1.108
42	190142C	Lubanie – Probostwo Dolne	0.955
43	190143C	Probostwo Dolne	0.231
44	190144C	Lubanie – Kucierz	2.179
45	190145C	Lubanie – Przystanek PKP	0.780
46	190146C	Lubanie – Gąbinek	3.644
47	190147C	Krzyżówki – Gąbinek	1.352
48	190148C	Lubanie – Dąbrówka	3.198
49	190149C	Lubanie – Mikanowo A	0.838
50	190150C	Mikanowo A – Mikanowo B	1.528
51	190151C	Włoszyca II – Mikorzyn	2.263
52	190152C	Mikanowo B – Gąbinek	1.103
53	190153C	Lubanie – Kazimierzewo	2.847
54	190154C	Lubanie – GS przy torach	0.664
55	190155C	Siutkówiek – Zosin	1.247
56	190156C	Janowice – Kazimierzewo	1.061
57	190157C	Siutkówiek – Probostwo Górne	1.838
58	190158C	Lubanie – przy cmentarzu	0.176
59	190159C	Lubanie – osiedle centrum	0.255
60	190160C	Lubanie – na przeciw parku PKP	0.121
61	190161C	Lubanie – na przeciw dworca PKP	0.103

62	190162C	Probostwo Dolne – osiedle	0.751
63	190163C	Probostwo Dolne – w kierunku Włoszycy	0.630
64	190164C	Kazimierzewo – droga krajowa nr 1	1.037
65	190165	Przywieczerzynek – od drogi wojewódzkiej	0.996
66	190166C	Barcikowo – Piekarski	0.454
67	190167C	Probostwo Dolne - Góralski	0.246
68	190168C	Barcikowo – od Włoszycy	0.255
69	190169C	Osiedle Krzyżówki – Lubanie	0.671
70	190170C	Lubanie od drogi pow. nr 2902 do drogi gm. 190146C	0.122

źródło: Urząd Gminy Lubanie

Na terenie gminy znajdują się ogólnodostępne stacje paliw, położone głównie wzdłuż drogi krajowej nr 91 w miejscowościach Mikanowo i Siutkówek.

Samodzielne zespoły parkingowe umożliwiające parkowanie większej liczby pojazdów zlokalizowane są głównie w miejscowości Lubanie: przed Urzędem Gminy, domem kultury, kościołem.

Sieci transportu specjalnego

Gmina posiada wyjątkowe nagromadzenie sieci transportu specjalnego:

- **energetyczne – linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia:**
  - 220 kV – GPZ Zakłady Azotowe – GPZ Konin
  - 220 kV – GPZ Zakłady Azotowe – GPZ Toruń
  - 220 kV – GPZ Zakłady Azotowe – GPZ Olsztyn
  - 110 kV – GPZ Zakłady Azotowe – GPZ Ciechocinek

W trakcie budowy jest elektrownia gazowo – parowa w miejscowości Włocławek (przy zakładzie Anwil) z projektowymi liniami elektroenergetycznymi.

– **gazownicze:**

- gazociąg wysokoprężny DN 500 Gustorzyn – Gdańsk
- gazociąg wysokoprężny DN 400 Włocławek – Gdańsk
- gazociąg wysokoprężny 2 x DN 1420 Jamał – Europa z odgałęzieniem DN 1000 do Gustorzyna

– **telekomunikacyjne:**

linie telekomunikacji międzymiastowej o zasięgu krajowym położone wzdłuż drogi krajowej Nr 91,

– inne przebiegi:

rurociąg produktów naftowych „PERN” Płock – Zakłady Azotowe Włocławek – Nowa Wieś Wielka k/Bydgoszczy,
rurociąg solanki – Zakłady Azotowe Włocławek – Inowrocław Ø 200

– **Stan obiektów dziedzictwa kulturowego**

Głównym historycznym ośrodkiem osadniczym o złożonym programie i rozwiniętym układem przestrzennym jest wieś gminna Lubanie (wzmiankowana już w XIII w – z dominującym tu zespołem kościoła parafialnego, w którego murach kryją się relikty świątyni romańskiej) i zabytkowym cmentarzem parafialnym. Pozostałe wsie i osady mało rozwinięte z rozproszonymi obiektami o wartościach kulturowych: wiejskie chałupy z XIX w. Cmentarze poewangelickie – będące dokumentami dawnego osadnictwa kolonizacyjnego, współtworzącego krajobraz tych ziem. Do cenniejszych obiektów zabytkowych należą malowniczo położone zespoły dworskie z końca XIX i początku XX wieku w Kazimierzewie i Ustroniu. Dużą wartością omawianego terenu są walory przyrodniczo – krajobrazowe:

urozmaicona wartość terenu, lasy, istniejące struktury przestrzenne, obiekty zabytkowe i kulturowe.

W latach 2007-2009 w okolicy wsi Bodzia odnaleziono cmentarzysko z 49 grobami komorowymi z przełomu X i XI wieku.

– Identyfikacja problemów

- wyposażenie w infrastrukturę techniczną na niewystarczającym poziomie (konieczność rozbudowy sieci kanalizacyjnej, modernizacji oczyszczalni ścieków, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- brak wystarczających środków finansowych na realizację inwestycji,
- częściowo niedoinwestowane placówki oświaty, kultury i sportu,
- niedostateczny stan infrastruktury przedszkolnej,
- obiekty dziedzictwa kulturowego w złym stanie technicznym, wymagające kapitalnych remontów,
- system komunikacji słabo rozwinięty, zbyt mała liczba dróg o nawierzchni asfaltowej, konieczność budowy nowych odcinków dróg łączących wsie i sołectwa, konieczność przebudowy istniejących dróg,
- nierozwinięty lokalny system ścieżek rowerowych oraz chodników przy drogach gminnych, powiatowych, wojewódzkich oraz drodze krajowej,
- brak wystarczającego zagospodarowania turystycznego – bazy noclegowej, szlaków turystycznych, małej gastronomii,
- wysoki poziom zanieczyszczenia środowiska spowodowany emisją gazów cieplarnianych,

5. Gospodarka

– Rolnictwo

W rozwoju gospodarczym gminy podstawowe i decydujące znaczenie pełni funkcja rolnicza. W strukturze użytkowania ziemi największą powierzchnię zajmują użytki rolne:

- 4840,9 ha użytków rolnych, tj. 69,8 % ogólnej powierzchni gminy
- lasy w ogólnej powierzchni gminy stanowią 21,4 % (1482 ha)
- wody powierzchniowe stojące i płynące zajmują 190 ha, co stanowi 2,7 % ogólnej powierzchni gminy

pozostałe 415 ha to głównie tereny zurbanizowane.

Indywidualne gospodarstwa rolne stanowią dominującą formę gospodarki rolnej gminy Lubanie, pomimo iż ich liczba w ostatnich 10 latach spadła o około 90. Aktualnie na terenie gminy funkcjonują 604 gospodarstwa rolne (stan na 2015 r.)

– Przedsiębiorczość

Według danych Urzędu Gminy zarejestrowanych jest 179 podmiotów gospodarczych, w tym 13 spółek cywilnych (stan na grudzień 2015 r.) bez spółek jawnych i spółek z o.o., które rejestrują się w Krajowym Rejestrze Sądowym.

W przyjętym do analizy okresie czasowym następuje systematyczny rozwój przedsiębiorczości. W 1995 roku zarejestrowanych było 96 podmiotów gospodarczych, w 2006 roku 159. Obecnie utrzymuje się nieznaczna tendencja wzrostowa i utrzymuje się na podobnym poziomie jak w powiecie. Świadczy to o przeciętnym wskaźniku przedsiębiorczości w gminie Lubanie.

– Struktura podstawowych branż na terenie gminy

Według sekcji PKD około 45 % to podmioty z grupy handel i naprawy.

Według rejestru działalności gospodarczej Urzędu Gminy Lubanie nierolniczą działalność prowadzi 179 podmiotów. Najwięcej podmiotów występuje w miejscowości gminnej Lubanie – 35,1 % wszystkich podmiotów zarejestrowanych w gminie, następnie w Probostwie Górnym – 10,1 % i w Mikanowie – 14,9 %. Świadczy to o stosunkowo wysokiej aktywności i przedsiębiorczości społeczności tych sołectw. Działalność pozarolnicza nie występuje w sołectwie Przywieczerzyn i Barcikowo.

Część podmiotów oraz spółek w zależności od wysokości obrotów zarejestrowana jest w Krajowym Rejestrze Sądowym, np.: „SEMKO”, „SOL-TOR”, „EKO RYNIĘC”.

Na terenie gminy znajduje się 26 placówek handlowych, z czego część to kilku stoiskowe, np.: Dom handlowy, sklep „SEMKO”, sklep „ABC”, „AGAT”. Pod względem własności 18 sklepów jest prywatnych, 8 SHU „Sch” Lubanie, z czego sklep w Ustroniu, Lubaniu i dwa stoiska w domu handlowym w Lubaniu są dzierżawione.

– Ilość osób zatrudnionych w danych sektorach

Podstawowym źródłem utrzymania dla blisko 60,0 % ludności gminy jest rolnictwo. Funkcjonują tu 604 indywidualne gospodarstwa rolne. Dla większości osób pracujących w gospodarce narodowej, największym rynkiem pracy są zakłady produkcyjne, zlokalizowane we Włocławku. Część osób pracujących podejmuje zatrudnienie poza granicami kraju. W związku z tym obserwuje się niekorzystne saldo ujemnej migracji. W ostatnich kilku latach zauważa się trend nieznacznego wzrostu migracji zarobkowej, o czym również świadczy sukcesywny spadek liczby mieszkańców gminy.

– Identyfikacja problemów

- Podstawowym problemem jest zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym, spowodowanym głównie wysokim bezrobociem,
- niekorzystna sytuacja gospodarcza regionu, brak kapitału, niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowej społeczności lokalnej,
- brak lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego, dominacja pierwotnej produkcji rolnej skutecznie hamuje rozwój nowoczesnej produkcji rolnej,
- brak miejsc pracy w przemyśle,
- bierność społeczności wiejskiej.

6. Sfera społeczna

– Sytuacja demograficzna i społeczna terenu

Pod względem liczby ludności gmina Lubanie należy do mniejszych gmin w województwie i powiecie włocławskim. Gminę zamieszkuje 4606 mieszkańców, przy średniej gęstości zaludnienia 67 osób/km². Obecnie sytuacja demograficzna charakteryzuje się ujemnym saldem migracji. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 64,1 % (2953 osób) ogółu ludności gminy przy 16,9 % (779 osób) ludności w wieku poprodukcyjnym i 19,0 % (874 osób) w wieku przedprodukcyjnym.

– Warunki i jakość życia mieszkańców

– przeciętne wskaźniki w zakresie mieszkalnictwa

Na terenie gminy dominuje zabudowa indywidualna. Budownictwo jednorodzinne skupione jest głównie w miejscowości Lubanie oraz w miejscowościach Probostwo Górne, Probostwo Dolne, Mikanowo.

– dobre wyposażenie ludności w zakresie usług medycznych

Zakres usług medycznych szczebla podstawowego dla mieszkańców gminy świadczy zlokalizowany na terenie gminy Niepubliczny Zakład

Opieki Zdrowotnej „INTERMED”, który wykonuje również usługi w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia w zakresie specjalności: internista, pediatra, stomatolog, ginekolog, rehabilitant i inne.

– przeciętne wyposażenie ludności w zakresie kultury

Na terenie gminy funkcje kulturalną pełnią:

- Gminny Ośrodek Kultury w Lubaniu, odbywają się tam imprezy o charakterze ogólnogminnym oraz szkolnym, spotkania, szkolenia, treningi różnych kół zainteresowań,
- Biblioteki szkolne: w Lubaniu, Przywieczerzynie, Ustroniu
- OSP – świetlice w Lubaniu, Janowicach i Ustroniu
- Świetlice w Gąbinku, Kociej Górcie i Kałęczynku
- Kościół
- Gminna Biblioteka Publiczna w Lubaniu

– Opieka społeczna

Gmina wiejska nie posiada na swoim terenie Domu Pomocy Społecznej. Zapotrzebowanie na tę formę usług wg wskaźnika wynosi 10 miejsc/1000 mieszkańców, przy wskaźniku terenowym 1000 m² terenu na 1 miejsce.

Na opiekę społeczną w 2013 r. z budżetu gminy wydano 2335,5 tys. złotych. Z ogółu 209 rodzin (300 osób), które zostały objęte pomocą społeczną większość, to osoby bezrobotne.

– Rynek pracy

Podstawowym źródłem utrzymania dla około 60,0 % ludności gminy jest rolnictwo – 604 indywidualnych gospodarstw rolnych. W przemyśle i budownictwie zatrudnionych jest blisko 15% ludności.

– Identyfikacja problemów

- wysoki stopień bezrobocia,
- niekorzystna z punktu widzenia demograficznego struktura wieku – zbyt duża liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym,
- ujemne saldo migracji,
- mała przedsiębiorczość społeczna, która wynika głównie z braku elastyczności i podatności mieszkańców na przekształcenia rynkowe i zmiany w gospodarce,
- niewystarczające środki finansowe na realizację zadań, ubożenie społeczeństwa powoduje konieczność zwiększania wydatków budżetowych na świadczenia socjalne ograniczając jednocześnie możliwości inwestycyjne gmin,
- pogłębiające się ubóstwo (niskie dochody mieszkańców, bezrobocie, patologie społeczne) - „niepewność jutra” (utrata pracy, niestabilne dochody).

III. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA TERENIE GMINY LUBANIE

1. Zmiany w strukturze gospodarczej obszaru gminy:

- tworzenie warunków dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw przy wykorzystaniu dostępnych surowców rolnych i leśnych,
- przygotowanie terenów inwestycyjnych, sukcesywne sporządzanie planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego wg potrzeb występujących w obrębie stref,
- pozyskiwanie terenów na rzecz gminy wskazanych dla jej rozwoju, w tym szczególnie pod drogi i infrastrukturę techniczną gminy,

- współdziałanie z inwestorami na rzecz powstawania nowych miejsc pracy w sferze produkcyjno – gospodarczej i usługowej,
- tworzenie systemu preferencji dla rozpoczynających działalność gospodarczą
- wspieranie rozwoju gospodarstw rolnych produkujących żywność metodami niekonwencjonalnymi oraz przetwórstwa surowców pochodzących z tych gospodarstw,
- przyspieszanie zmian struktury obszarowej gospodarstw rolnych,
- aktywizacja wsi dla rozwoju wielofunkcyjnego.

2. Zmiany w sposobie użytkowania terenu:

- działania w kierunku ułatwiania lokalizacji zakładów, w tym przetwórstwa spożywczego, lokalizacji baz, składów, hurtowni,
- przygotowanie terenów i ofert lokalizacyjnych pod różnego rodzaju działalności gospodarcze i usługowe, zakładów obsługi rolnictwa,
- działania w kierunku poprawy urządzeń infrastruktury technicznej ukierunkowanej na rozwój przedsiębiorczości,
- ograniczenie zabudowy na terenach rolnych o wysokiej wartości rolniczej,
- ograniczenie produkcji rolnej na gruntach rolnych o niskiej przydatności do produkcji rolnej ze wskazaniem zmiany sposobu użytkowania w kierunku zalesień
- zagospodarowanie terenów zdegradowanych lub zagrożonych degradacją,
- wspieranie rozwoju upraw w kierunku warzywniczo – ogrodniczym,

3. Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury

- budowa nowych dróg gminnych, chodników i parkingów,
- remonty i rozbudowa istniejących dróg i chodników,

- przebudowa sieci wodociągowej,
- rozbudowa oczyszczalni ścieków, budowa sieci kanalizacyjnej,
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- wspieranie inicjatyw w zakresie rozwoju bazy turystycznej.

4. Poprawa stanu środowiska naturalnego

- racjonalna gospodarka zasobami (wody, lasy, gleby, surowce mineralne),
- rozwój rolnictwa ekologicznego
- budowa nowych sieci kanalizacyjnych,
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- selektywna zbiórka odpadów komunalnych,
- likwidacja dzikich wysypisk,
- wdrażanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej,
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej z wykorzystaniem OZE.

5. Poprawa stanu środowiska kulturowego i oświaty

- budowa obiektów związanych z oświatą, kulturą,
- modernizacja istniejących obiektów oświatowych, użyteczności publicznej,
- przebudowa i modernizacja świetlic Ochotniczych Straży Pożarnych i ich wyposażenie,
- budowa i modernizacja obiektów sportowo – rekreacyjnych.

6. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców

- współdziałanie w przygotowaniu ofert inwestycyjnych i pomocy dla mieszkańców rozpoczynających działalność gospodarczą, w celu zwiększenia zatrudnienia

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lubanie na lata 2015 – 2023

- budowa infrastruktury technicznej,
- poszerzenie oferty imprez kulturalnych i sportowych,
- wspieranie inicjatyw zmierzającej do rozwoju inwestycyjnego w zakresie sportu i rekreacji,
- wspieranie inicjatyw w zakresie rozwoju bazy turystycznej w gminie,
- pomoc prawna i organizacyjna dla mieszkańców,
- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez budowę nowych dróg oraz modernizację istniejących.

IV. PLANOWANE PROJEKTY (ZADANIA) INWESTYCYJNE NA LATA 2015 – 2023

Lp.	Nazwa planowanego działania	Kolejność realizacji	Zgodność z dokumentami planistycznymi	Etapy działania	Oczekiwane rezultaty	Podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Szacunkowe nakłady do poniesienia w PLN
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	Rozbudowa drogi gminnej Janowice – Kaźmierzewo 1,2 km	2016	Tak	1	Poprawa infrastruktury dróg gminnych	gm. Lubanie	416.000,00
2.	Przebudowa drogi gminnej Kaźmierzewo – Ustronie 2,15 km	2016	Tak	1	Poprawa infrastruktury dróg gminnych	gm. Lubanie	794.167,88
3.	Przebudowa drogi gminnej Lubanie – przystanek PKP nakładka na odcinku 1,00 km	2016	Tak	1	Poprawa infrastruktury dróg gminnych	gm. Lubanie	200.000,00
4.	Przebudowa drogi gminnej Zosin – Siutkówek 2,8 km	2017	Tak	1	Poprawa infrastruktury dróg gminnych	gm. Lubanie	840.000,00
5.	Przebudowa drogi gminnej Lubanie – Probstwo Dolne 0,95 km	2017	Tak	1	Poprawa infrastruktury dróg gminnych	gm. Lubanie	350.000,00
6.	Przebudowa drogi gminnej Probstwo Górne – Włoszyca nakładka na odcinku 2,00 km	2017	Tak	1	Poprawa infrastruktury dróg gminnych	gm. Lubanie	300.000,00
7.	Współudział w przebudowie drogi powiatowej Nieszawa – Gąbinek 3,64 km	2018	Tak	1	Poprawa infrastruktury dróg gminnych	pow. włocławski gm. Lubanie	4.545.000,00

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lubanie na lata 2015 – 2023

8.	Rozbudowa drogi gminnej w miejscowości Ustronie 1,2 km (wykup gruntów)	2018	Tak	1	Poprawa infrastruktury dróg gminnych	gm. Lubanie	400.000,00
9.	Przebudowa drogi gminnej Janowice – Zapomnianowo 0,63 km	2019	Tak	1	Poprawa infrastruktury dróg gminnych	gm. Lubanie	150.000,00
10.	Przebudowa drogi gminnej Kaźmierzewo – Sarnówka 0,60 km	2019	Tak	1	Poprawa infrastruktury dróg gminnych	Gmina Lubanie	150.000,00
11.	Przebudowa drogi gminnej Mikanowo – Dąbrówka 1,20 km	2020	Tak	1	Poprawa infrastruktury dróg gminnych	Gmina Lubanie	350.000,00
12.	Współdział w przebudowie drogi powiatowej Lubanie – droga krajowa nr 91 1,50 km	2021	Tak	1	Poprawa infrastruktury dróg gminnych	Gmina Lubanie	600.000,00
13.	Przebudowa drogi gminnej Kaźmierzewo – Jaranowo 0,95 km	2022	Tak	1	Poprawa infrastruktury dróg gminnych	Gmina Lubanie	250.000,00
14.	Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż Rzeki Wisły 4,00 km	2016-2017	Tak	1	Poprawa bezpieczeństwa, rozwój turystyki i rekreacji	Gmina Lubanie	1.200.000,00
15.	Budowa ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej Lubanie – Kucierz 2,00 km	2017-2018	Tak	1	Poprawa bezpieczeństwa, rozwój turystyki i rekreacji	Gmina Lubanie	750.000,00
16.	Budowa ścieżki rowerowej i szlaku pieszego w miejscowości Mikanowo 0,30 km	2017	Tak	1	Poprawa bezpieczeństwa, rozwój turystyki i rekreacji	Gmina Lubanie	100.000,00

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lubanie na lata 2015 – 2023

17.	Budowa chodnika w miejscowości Lubanie 0,60 km	2016	Tak	1	Poprawa bezpieczeństwa, rozwój turystyki i rekreacji	Gmina Lubanie	130.000,00
18.	Budowa chodnika w miejscowości Lubanie – stacja PKP 0,78 km	2017	Tak	1	Poprawa bezpieczeństwa, rozwój turystyki i rekreacji	Gmina Lubanie	250.000,00
19.	Budowa chodnika w miejscowości Przywieczerzyn 0,50 km	2018	Tak	1	Poprawa bezpieczeństwa, rozwój turystyki i rekreacji	Gmina Lubanie	150.000,00
20.	Budowa chodnika w miejscowości Gąbiniek – współudział z powiatem 1,50 km	2019	Tak	1	Poprawa bezpieczeństwa, rozwój turystyki i rekreacji	pow. wrocławski gm.Lubanie	500.000,00
21.	Budowa Przedszkola samorządowego w Lubaniu	2016-2017	Tak	1	Poprawa warunków funkcjonowania placówek oświatowych	Gmina Lubanie	2.506.526,26
22.	Przebudowa – modernizacja Gminnego Ośrodka Kultury w Lubaniu	2017	Tak	1	Poprawa warunków funkcjonowania placówek kulturalnych, unowocześnienie i dostosowanie do aktualnych potrzeb	Gmina Lubanie	150.690,00
23.	Przebudowa świetlicy OSP Lubanie	2017	Tak	1	Poprawa warunków funkcjonowania placówek kulturalnych, unowocześnienie i dostosowanie do aktualnych potrzeb	OSP Lubanie	80.000,00
24.	Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Bodzia	2016-2017	Tak	1	Poprawa warunków funkcjonowania placówek kulturalnych, unowocześnienie i dostosowanie do aktualnych potrzeb	Gmina Lubanie	150.000,00
25.	Rewitalizacja świetlicy w Janowicach	2018-2019	Tak	1	Poprawa warunków funkcjonowania placówek kulturalnych, unowocześnienie i dostosowanie do aktualnych potrzeb	Gmina Lubanie	235.294,19

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lubanie na lata 2015 – 2023

26.	Rewitalizacja świetlicy Ustronie	2019-2020	Tak	1	Poprawa warunków funkcjonowania placówek kulturalnych, unowocześnienie i dostosowanie do aktualnych potrzeb	Gmina Lubanie	117.647,06
27.	Adaptacja budynku po przedszkolu na świetlicę środowiskową	2017-2019	Tak	1	Poprawa warunków funkcjonowania placówek socjalnych, unowocześnienie i dostosowanie do aktualnych potrzeb	Gmina Lubanie	570.529,01
28.	Infrastruktura turystyczna w miejscowości Sarnówka	2018	Tak	1	Poprawa infrastruktury rekreacyjno – sportowej	Stowarzysz. Lubanie	52.000,00
29.	Budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego	2016-2020	Tak	4	Ochrona środowiska, poprawa efektywności energetycznej	Gmina Lubanie	500.000,00
30.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i oświaty z wykorzystaniem OZE – 6 budynków	2016-2018	Tak	6	Ochrona środowiska, poprawa efektywności energetycznej	Gmina Lubanie	3.000.000,00
31.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Lubanie 100 szt.	2016-2019	Tak	4	Poprawa infrastruktury wodno – kanalizacyjnej, ochrona środowiska	Gmina Lubanie	350.000,00
32.	Budowa sieci wodno – kanalizacyjnej w Probstwie Dolnym	2016	Tak	1	Poprawa infrastruktury wodno – kanalizacyjnej, ochrona środowiska	Gmina Lubanie	50.000,00
33.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w miejscowości Kucierz, budowa kolektora kanalizacji tłocznej	2017-2018	Tak	2	Zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków, ochrona środowiska	Gmina Lubanie	1.500.000,00

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lubanie na lata 2015 – 2023

V. PLAN FINANSOWY NA LATA 2015 - 2023

Lp.	Nazwa planowanego działania	Budżet JST	Budżet państwa	Środki Unijne	Środki prywatne	Inne	Razem
1.	2.	3.	4.	5.	6.		7.
1.	Rozbudowa drogi gminnej Janowice – Kaźmierzewo 1,2 km	216.000,00	-	-	-	200.000,00 (budżet WK-P)	416.000,00
2.	Przebudowa drogi gminnej Kaźmierzewo – Ustronie 2,15 km	288.838,88	-	505.329,00 PROW	-	-	794.167,88
3.	Przebudowa drogi gminnej Lubanie – przystanek PKP nakładka na odcinku 1,00 km	200.000,00	-	-	-	-	200.000,00
4.	Przebudowa drogi gminnej Zosin – Siutkówiek 2,8 km	305.508,00	-	534.492,00 PROW	-	-	840.000,00
5.	Przebudowa drogi gminnej Lubanie – Probstwo Dolne 0,95 km	220.000,00	-	-	-	130.000,00 (budżet WK-P)	350.000,00
6.	Przebudowa drogi gminnej Probstwo Górne – Włoszyca nakładka na odcinku 2,00 km	300.000,00	-	-	-	-	300.000,00

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lubanie na lata 2015 – 2023

7.	Współdział w przebudowie drogi powiatowej Nieszawa – Gąbiniek 3,64 km	454.500,00	2.272.500,00	-	-	1.818.000,00 (powiat)	4.545.000,00
8.	Rozbudowa drogi gminnej w miejscowości Ustronie 1,2 km (wykup gruntów)	240.000,00	-	-	-	160.000,00 (budżet WK-P)	400.000,00
9.	Przebudowa drogi gminnej Janowice – Zapomnianowo 0,63 km	150.000,00	-	-	-	-	150.000,00
10.	Przebudowa drogi gminnej Kaźmierzewo – Sarnówka 0,60 km	150.000,00	-	-	-	-	150.000,00
11.	Przebudowa drogi gminnej Mikanowo – Dąbrówka 1,20 km	200.000,00	-	-	-	150.000,00 (budżet WK-P)	350.000,00
12.	Współdział w przebudowie drogi powiatowej Lubanie – droga krajowa nr 91 1,50 km	120.000,00	-	-	-	480.000,00 (powiat)	600.000,00
13.	Przebudowa drogi gminnej Kaźmierzewo – Jaranowo 0,95 km	150.000	-	-	-	100.000,00 (budżet WK-P)	250.000,00
14.	Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż Rzeki Wisły 4,00 km	180.000,00	-	1.020.000,00 RPO	-	-	1.200.000,00
15.	Budowa ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej Lubanie – Kucierz 2,00 km	112.500,00	-	637.500,00 RPO	-	-	750.000,00

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lubanie na lata 2015 – 2023

16.	Budowa ścieżki rowerowej i szlaku pieszego w miejscowości Mikanowo 0,30 km	100.000,00	-	-	-	-	100.000,00
17.	Budowa chodnika w miejscowości Lubanie 0,60 km	130.000,00	-	-	-	-	130.000,00
18.	Budowa chodnika w miejscowości Lubanie – stacja PKP 0,78 km	250.000,00	-	-	-	-	250.000,00
19.	Budowa chodnika w miejscowości Przywieczerzyn 0,50 km	150.000,00	-	-	-	-	150.000,00
20.	Budowa chodnika w miejscowości Gąbiniek – współudział z powiatem 1,50 km	250.000,00	-	-	-	250.000,00 (powiat)	500.000,00
21.	Budowa Przedszkola samorządowego w Lubaniu	375.978,94	-	2.130.547,32 EFRR	-	-	2.506.526,26
22.	Przebudowa – modernizacja Gminnego Ośrodka Kultury w Lubaniu	54.805,95	-	95.884,05 PROW	-	-	150.690,00
23.	Przebudowa świetlicy OSP Lubanie	-	29.096,00	50.904,00 PROW	-	-	80.000,00
24.	Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Bodzia	150.000	-	-	-	-	150.000,00

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lubanie na lata 2015 – 2023

25.	Rewitalizacja świetlicy w Janowicach	35.294,19	-	200.000,00 EFRR	-	-	235.294,19
26.	Rewitalizacja świetlicy Ustronie	17.647,06	-	100.000,00 EFRR	-	-	117.647,06
27.	Adaptacja budynku po przedszkolu na świetlicę środowiskową	85.579,35	-	484.949,66 EFRR	-	-	570.529,01
28.	Infrastruktura turystyczna w miejscowości Sarnówka	18.913,00	-	33.087,00 PROW	-	-	52.000,00
29.	Budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego	100.000	-	-	200.000,00	200.000,00 WFOŚiGW	500.000,00
30.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i oświaty z wykorzystaniem OZE – 6 budynków	450.000,00	-	2.550.000,00 EFRR	-	-	3.000.000,00
31.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Lubanie 100 szt.	52.500,00	-	397.500,00 EFRR	-	-	350.000,00
32.	Budowa sieci wodno – kanalizacyjnej w Probstwie Dolnym	50.000	-	-	-	-	50.000,00
33.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w miejscowości Kucierz, budowa kolektora kanalizacji tłocznej	545.550,00	-	954.450,00 EFRR, PROW	-	-	1.500.000,00

VI. Uzasadnienie planowanych inwestycji:

1. Drogi gminne

Ogólny stan dróg gminnych bitumicznych określić można jako pozostające w dobrym stanie technicznym. Nie mniej jednak, wiele ważnych z punktu widzenia komunikacji, odcinków dróg, pozostaje utwardzonych kamieniem, bądź żużlem. Z uwagi na szybkie niszczenie tych dróg oraz pylenie materiału zachodzi pilna potrzeba ich modernizacji.

Dlatego niniejszy plan zakłada, że w okresie 2015 – 2023 będą budowane i przebudowywane odcinki dróg gminnych, które stanowią gminne szlaki komunikacyjne, dojazd do gospodarstw lub gruntów ornych. Mając na uwadze ograniczone możliwości finansowe gminy, jak również możliwości absorpcji środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, określonych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskiej, Samorząd Gminy Lubanie, w pierwszej kolejności do remontu wybrał najistotniejsze drogi, z punktu widzenia potrzeb komunikacyjnych mieszkańców.

2. Budowa chodników

Nadal przy wielu odcinkach dróg gminnych i powiatowych, które charakteryzują się znacznym natężeniem ruchu, brakuje chodników. W miejscach o zwartej zabudowie oraz na uczęszczanych przez pieszych odcinkach dróg, przewidziano budowę chodników, jako podstawowego elementu segregacji ruchu pieszego od kołowego, ewidentnie wpływającego na bezpieczeństwo użytkowników drogi. Dodatkowym atutem budowy chodników jest ich wpływ na ład przestrzenny – uporządkowanie przestrzeni publicznej.

Podobnie jak w przypadku planu budowy i przebudowy dróg, w związku z ograniczonymi możliwościami finansowymi gminy, prowadzona będzie na bieżąco dodatkowa weryfikacja odcinków dróg pod względem spełniania przez nie wymogów technicznych (przede wszystkim szerokości istniejącego

pasa drogowego, ale także możliwości odwodnienia drogi – istniejących rowów bądź odcinków kanalizacji deszczowej).

3. Budowa przedszkola samorządowego

Obecnie na terenie gminy Lubanie usługi przedszkolne świadczone są w trzech placówkach - przedszkolu samorządowym w Lubaniu oraz w dwóch oddziałach przedszkolnych przy Szkołach Podstawowych w Ustroniu oraz Przywieczerzynie. Żadna z tych placówek nie posiada odpowiednio dobrych warunków pod względem powierzchni lokalu, jak również wyposażenia oraz nie spełnia standardów nauczania i wytycznych z rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej.

Dlatego w dalszej perspektywie czasu planuje się budowę przedszkola samorządowego, które przejmie funkcje pozostałych, zapewniając świadczenie usług na wysokim poziomie dla wszystkich dzieci z terenu gminy i jednocześnie ograniczając koszty funkcjonowania (jedna placówka zamiast trzech). Na racjonalność przedsięwzięcia wskazują również trendy demograficzne, utrzymujące się na podobnym poziomie (6 latki – 48; 5 latki – 45; 4 latki – 48; 3 latki – 43; 2 latki – 45; 1 latki – 42; dane USC Lubanie sierpień 2015).

Funkcjonujące obecnie przedszkole samorządowe nie jest w stanie sprostać aktualnemu zapotrzebowaniu na zapewnienie opieki dla wszystkich dzieci w wieku przedszkolnym z terenu gminy, przede wszystkim ze względu na niewielką powierzchnię użytkową pomieszczeń - jedno pomieszczenie jest wynajmowane w budynku sąsiednim, a jedna z klas „0” zmuszona jest odbywać zajęcia w pobliskiej szkole. Niewielka szatnia i ciasny korytarz zmuszają rodziców odbierających dzieci do oczekiwania na zewnątrz. Ponadto budynek przedszkola jest usytuowany w miejscu, które uniemożliwia dalszą rozbudowę, ze względu na sąsiednią zabudowę, natomiast konstrukcja budynku nie pozwalają dobudować kolejnej kondygnacji. Jest to teren o

gęstej zabudowie, w sąsiedztwie drogi o dużym natężeniu ruchu, bez własnego parkingu i placu zabaw.

W ramach projektu przewiduje się budowę budynku przedszkola samorządowego w Lubaniu, na działce, którą gmina Lubanie zamierza pozyskać na ten cel. Nowe przedszkole w pełni zaspokoi potrzeby edukacji przedszkolnej w gminie Lubanie. Realizacja projektu przyczyni się do podniesienia jakości edukacji przedszkolnej oraz zlikwiduje problem dzieci niepełnosprawnych poprzez zastosowanie odpowiednich podjazdów oraz budowę budynku na poziomie jednej kondygnacji. Takich rozwiązań nie można zapewnić w obecnym układzie dwupoziomowego budynku, posiadającego ciasne korytarze oraz wąskie i strome schody, bez możliwości budowy windy.

Ponadto w zakresie projektu będzie również zagospodarowanie przestrzeni wokół budynku, w tym: plac zabaw, chodniki, parking, ogrodzenie, co wydatnie wpłynie na poprawę bezpieczeństwa w najbliższym otoczeniu. Projekt przewiduje również zakup wyposażenia pomieszczeń przedszkola, w tym również kuchni.

4. Modernizacja oczyszczalni oraz budowa sieci kanalizacyjnej

Gmina Lubanie, ze względu na słabo rozwiniętą sieć kanalizacji sanitarnej, charakteryzuje się niskim udziałem mieszkańców korzystających ze zbiorowego systemu odprowadzania ścieków (37,2 %) w stosunku do gmin ościennych (Włocławek 92,2 %, Brześć Kuj. 45,6, Fabianki 40,6% - dane MOF Włocławek 2012). W związku z tym jednym z priorytetowych zadań gminy Lubanie jest rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz modernizacja oczyszczalni ścieków.

Przewiduje się modernizację istniejącej oczyszczalni ścieków w miejscowości Kucierz w zakresie zwiększenia mocy przerobowych oraz budowę odcinka kanalizacji tłocznej od przepompowni P1 do oczyszczalni ścieków (około 3 km), mającego zwiększyć przepustowość tego odcinka, w związku ze zwiększeniem liczby użytkowników. Modernizacja oczyszczalni ścieków będzie polegała na jej rozbudowie, w celu zwiększenia mocy przerobowych, co przełoży się na jej przepustowość i umożliwi neutralizację większej ilości ścieków. Natomiast budowa dodatkowego odcinka kanalizacji tłocznej polegać będzie na położeniu przewodu tłoczego fi 200 mm od ostatniej przepompowni (P1) do oczyszczalni ścieków, w celu umożliwienia przesyłu większej ilości ścieków.

Ponadto, w związku z rozwojem budownictwa mieszkaniowego, zachodzi konieczność objęcia terenów o gęstej zabudowie mieszkalnej, systemem zbiorowego odprowadzania ścieków, co przyczyni się do ograniczenia ilości szamb. Ponadto realizacja projektu przyczyni się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego, w szczególności poprawie ulegnie stan chemiczny i ekologiczny wód, w wyniku ograniczania ilości odprowadzanych nieczystości.

Projekt będzie realizowany na terenach o znacznej koncentracji zabudowy mieszkaniowej oraz terenach przeznaczonych pod budownictwo. Zakres rzeczowy będzie obejmował budowę zbiorczego kolektora kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami do poszczególnych nieruchomości oraz niezbędnymi przepompowniami i kanalizacją tłoczną z włączeniem w istniejącą sieć kanalizacyjną.

5. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków

Projekt będzie realizowany na terenach o rozproszonej zabudowie oraz gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie niezasadna, ze względu na duży koszt budowy w stosunku do liczby mieszkańców, którzy mogliby

być objęci zbiorowym systemem odprowadzania ścieków. W takich miejscach przewiduje się budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Jest to rozwiązanie charakteryzujące się niskimi kosztami eksploatacji, które przyczyni się do ograniczenia ilości szamb, co przekłada się na zmniejszenie zagrożenia przedostawania się ścieków do gruntu. Ponadto realizacja projektu poprawi stan środowiska przyrodniczego, w szczególności poprawie ulegnie stan chemiczny i ekologiczny wód, w wyniku ograniczania ilości odprowadzanych nieczystości.

6. Budowa mieszkań socjalnych

Stosownie do zapisów ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, zadaniem własnym gminy jest tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej, w szczególności zapewnienia lokali socjalnych i zamiennych w wypadkach przewidzianych w ustawie a także zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach. Uwzględniając zawarte w ustawie regulacje oraz mając na względzie nawarstwiający się problem braku lokali socjalnych w celu realizacji wyroków eksmisyjnych jak również zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych osób o bardzo niskich dochodach, w najbliższych latach priorytetowym zadaniem gminy będzie powiększenie zasobu mieszkań socjalnych poprzez adaptację istniejących budynków lub budowę nowych.